

Lärande.

Det är hela

vår idé.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
1.1 Syfte	2
1.2 Lärande och hälsa	2
1.3 Inkluderande förhållningssätt	2
2. Elevhälsans uppdrag	3
2.1 Förebyggande arbete	3
2.2 Hälsöfrämjande arbete	3
2.3 Exempel på förebyggande och främjande verktyg	4
2.4 Lärares roll för elevens lärande	4
3. Tillgänglighet	5
3.1 Lär miljör, ledning och stimulans	5
3.2 Extra anpassningar	6
3.3 Särskilt stöd	6
4. Elevhälsans organisation	7
4.1 Rektor	7
4.2 Lärare och mentor	7
4.3 Elevhälsan	8
4.4 Elevhälsans specialpedagogiska insats	8
4.5 Elevhälsans medicinska insats	8
4.6 Elevhälsans psykologiska insats	9
4.7 Elevhälsans psykosociala insats	9
5. Dokumentation	10
5.1 Känsliga personuppgifter	10
6. Anmälan till socialtjänsten	10
7. Handlingsplan för närvaro	10
8. Mål och uppföljning av elevhälsoarbetet samt plan framåt.....	12
9. Källförteckning	13
10. Bilaga 1	14

1. Inledning

Skolans huvuduppdrag är utveckling och lärande. Goda studieresultat och hälsa hänger samman. Den pedagogiska verksamheten ska anpassas efter elevernas olika behov och skapa förutsättningar för fortsatt lärande. Svårigheter uppstår inte för att eleven är på ett visst sätt utan svårigheter uppstår för att lärmiljön inte fungerar för eleven. På Lärande i Sveriges skolor är alla elever allas ansvar. Det betyder att alla som arbetar i verksamheterna ska vara delaktiga och ansvariga för elevhälsoarbetet som syftar till att skapa goda lärmiljöer för elevernas kunskapsutveckling.

1.1 Syfte

Syftet med planen är att den ska vara ett stöd för rektorer och personal i det dagliga elevhälsoarbetet, samt vara vägledande för alla elevers rätt till en likvärdig möjlighet att utvecklas och lära. Planen ska vara en grund för gemensam verksamhetsutveckling och samsyn i elevhälsoarbetet. Rektor kan utgå från denna centrala elevhälsoplan när den lokala versionen utformas.

1.2 Lärande och hälsa

Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för ett barns hälsa i framtiden. Omvänt är god hälsa en viktig förutsättning för att klara målen i skolan. Hälsöfrämjande skolutveckling är ett begrepp som Skolverket använder för att understryka att hälsoarbetet är en del av en långsiktig process som berör hela skolans personal. Det innebär också att eleven görs delaktig i utbildningen och skolan ser till att rutiner för samarbetsformer med vårdnadshavare finns. Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsöfrämjande och stötta elevernas utveckling mot utbildningens mål. Genom elevhälsans uppdrag sätts sambandet mellan lärande och hälsa i fokus och elevhälsan ska vara nära knuten till skolans uppdrag. Arbetet ska präglas av ett nära samarbete mellan elevhälsans personal och skolans personal i övrigt.

1.3 Inkluderande förhållningssätt

Alla elever ska känna sig inkluderade i den verksamhet de befinner sig i. Alla som arbetar i verksamheterna ska utgå från detta förhållningssätt. Samspelet mellan den pedagogiska, sociala och fysiska miljön är en viktig förutsättning för kunskapsutveckling och känslan av delaktighet. En inkluderande skola förbättrar elevens möjlighet att samspela med andra och att skapa vänskapsband med andra. För att möjliggöra samspel och vänskapsband i en inkluderande miljö måste man arbeta för att främja alla de faktorer som gynnar delaktighet. Alla nivåer ska ingå i detta arbete: kulturen på skolan, personalrummet, rutiner och strukturer med mera. Negativa attityder och exkluderande strukturer i skolan hindrar social inkludering. Därför är en viktig del

av det hälsofrämjande arbetet att undanröja sådana hinder. Flexibilitet och fokus på styrkor främjar inkludering och delaktighet.

2. Elevhälsans uppdrag

Elevhälsans roll ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och har därför ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. Elevhälsan ska också inkluderas i arbetet med generella inriktade uppgifter som rör elevernas arbetsmiljö, till exempel skolans värdegrund, arbetet mot kränkande behandling, undervisningen om tobak, alkohol, narkotika och doping samt jämställdhet och sex- och samlevnadsundervisning. Skolan har ett ansvar för att varje elev får kunskap om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och kunskap om vilka förutsättningar som finns för att skapa en god hälsa.

2.1 Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet görs för att minimera och undanröja de riskfaktorer som uppmärksammas och identifierats genom kartläggning på individ, grupp och organisationsnivå. Riskfaktorer kan till exempel vara brist på struktur i skolan, stress, dåliga kamratrelationer, otillgängliga lärandemiljöer eller dåliga relationer till vuxna i skolan. Kartläggningen följs av analys och därefter planering av förebyggande insatser. Effektivt förebyggande arbete bygger på friskfaktorer snarare än att fokusera på det som inte fungerar. Dock är det viktigt för skolans personal att känna till vad som stjälpur, för att kunna undvika det och gör annorlunda fortsättningsvis. Målet är att skapa en lärandemiljö där alla elever, utifrån sina förutsättningar, ges optimala möjligheter till utveckling och lärande.

2.2 Hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet utgår från det friska. Det handlar om att bibehålla och/eller stärka det pedagogiska arbete som gynnar ett gott socialt och emotionellt klimat, att barnen och eleverna har en god psykisk och fysisk hälsa. Eleverna ska uppleva sig delaktiga i verksamheten och bekräftas positivt. Elevernas upplevelse av att det går bra och att de har framgång i skolarbetet utifrån sin individuella förmåga är viktigt. Elevernas upplevelse av att skolan är meningsfull, begriplig och hanterbar, är i sig viktiga friskfaktorer. Ju fler friskfaktorer en individ har omkring sig, desto bättre kan individen hantera olika påfrestningar och oförutsedda livshändelser.

2.3 Exempel på förebyggande och främjande verktyg

Ung Livsstil

Ung livsstilskunskap är ett pedagogiskt material om hållbar livsstil för elever i grund- och gymnasieskolan. Materialet är åldersanpassat och det bygger på igenkänning och repetition.

Att få tillräckligt med sömn, inte stressa för mycket, äta rätt, motionera regelbundet samt ha ett sunt förhållningssätt till dator- och mobilanvändande är en förutsättning för att kunna ta till sig undervisningen i skolan och må så bra som möjligt samt för en hållbar livsstil.

Behovet av kunskap om och hjälp med livsstilsfrågor varierar bland våra elever. Några har redan bra kunskap om vad som påverkar mående och prestation samt har goda rutiner i hemmet som bidrar till en hållbar livsstil. Att rikta in sig på allmänna insatser gällande hälsa, skolprestation, framtida studier och yrkesliv för större grupper vet man ger bäst resultat för flest. Samtliga skolor inom Lärande i Sverige arbetar idag med Ung Livsstils material. Materialet kommer att finnas tillgängligt även under nästa läsår.

2.4 Lärarens roll för elevens lärande

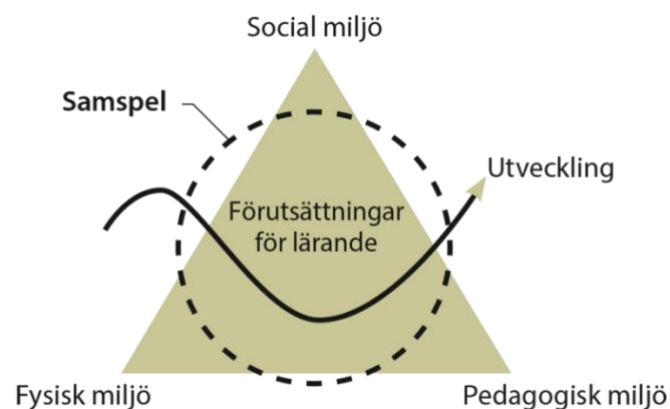
Det finns ett starkt stöd för att lärarens kompetens är förknippad med både förhållningssätt och undervisningens genomförande. När läraren är aktiv, pådrivande och utformar undervisningen så att den fungerar för olika elever, påverkas resultatet i en positiv riktning. Läraren kan tillsammans med elevhälsans olika kompetenser identifiera behov och skillnader mellan olika elever vid skapandet av en differentierad undervisning.

Klassrumsklimatet är också betydelsefullt för elevens lärande. Det är viktigt att man öppet kan få göra misstag och där problem ses som tillfällen att lära. Eleverna behöver få känna sig trygga att kunna uttrycka sina tankar för på så sätt kan läraren få kunskap om hur eleven lär och tänker. Lärares relationella kompetens har mycket stor betydelse för elevernas lärande och utveckling.

3. Tillgänglighet

Tillgänglighet i förskola och skola innebär att alla elever ska ges tillgång till och möjlighet att ta del av lärande och gemenskap i lärmiljön. Tillgänglighet är ett begrepp som beskriver hur väl en organisation, verksamhet, lokal eller plats fungerar för eleven att vara delaktig fullt ut. Om lärmiljön inte är tillgänglig är det svårt för eleven att utvecklas så långt som möjligt utifrån målen i utbildningen. Verksamheter som främjar en tillgänglig lärmiljö identifierar och undanröjer hinder. SPSMs tillgänglighetsmodell handlar om att elever:

- får rätt till utbildning anpassad efter deras förutsättningar och där de får sina behov tillgodosedda
- får möjlighet att vara delaktiga i en gemenskap
- får tillgång till pedagogiska strategier och stödstrukturer, alternativa hjälpmedel och andra anpassningar
- får tillgång till rum för lärande som är anpassade utifrån olika förutsättningar och behov både ute och inne

3.1 Lärmiljöer, ledning och stimulans

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att eleverna ges möjlighet att utvecklas maximalt utifrån sina förutsättningar. Lärarna ansvarar för att planera och genomföra undervisningen så att den omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. Eleverna ska ges aktivt lärarstöd i undervisningen och hänsyn ska tas till individernas behov och förutsättningar. Även de elever som lär sig lätt behöver lärarens stöd för att kunna hantera mer utmanande och svårare uppgifter. Läraren ska organisera, anpassa och variera undervisningen på både grupp- och individnivå, med stöd av personalen i elevhälsan. Om det framkommer att elever har behov av ytterligare stödsatser ska dessa ges i form av extra anpassningar och/eller särskilt stöd.

3.2 Extra anpassningar

Elever som riskerar att inte nå utbildningens mål i något eller några ämnen skall erbjudas extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. ¹ Extra anpassningar ska genomföras inom ramen för den ordinarie undervisningen och dokumenteras för att underlätta den pedagogiska planeringen. För kollegialt stöd diskuterar läraren de extra anpassningarna i arbetslaget och tillsammans med elevhälsans personal. Vid mötet kan det ev. beslutas om att ytterligare extra anpassningar ska användas, men även att en pedagogisk utredning ska genomföras.

3.3 Särskilt stöd

En utredning ska skyndsamt göras vid misstanke om att en elev riskerar att inte nå utbildningens mål i något eller några ämnen, trots extra anpassningar. ² Den pedagogiska utredningen kan innehålla delar från andra professioner än läraren. Utredningen ska innehålla tre delar:

1. En kartläggning av elevens skolsituation på individ-, grupp- och organisationsnivå.
2. Efter kartläggningen är det viktigt att göra en analys för att se vilken information som behöver inhämtas och vilka som behöver vara delaktiga i utredningen utifrån profession
3. En pedagogisk bedömning av elevens stödbehov. Utredningen görs av läraren i samarbete med specialpedagog/speciallärare. Elevhälsan ska konsulteras och vårdnadshavare och elev ska involveras i arbetet. Rektor beslutar om åtgärdsprogram ska upprättas. Beslutet grundas främst i den pedagogiska bedömningen av elevens stödbehov. Elev och vårdnadshavare informeras om beslutet.

Exempel på särskilt stöd kan vara:

- Långvariga och regelbundna specialpedagogiska insatser
- Särskild undervisningsgrupp

---

¹ 3 Kap 5 § SL

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

² 3 Kap 7 § SL

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

- Anpassad studiegång

4. Elevhälsans organisation

På huvudmannanivå finns en verksamhetschef som samordnar elevhälsan och ansvarar för den medicinska delen av elevhälsan. Verksamhetschefen har delegerat delar av det medicinska arbetet till MLA som står för medicinskt ledningsansvarig. Ledningssystem finns för den medicinska delen av elevhälsan som beskriver ansvarsfördelning för de processer som ingår i deras arbete och hur egenkontrollen ska utföras. Se Bilaga

På Lärande i Sveriges alla skolor finns lokala elevhälsoteam som benämns EHT där rektor är ansvarig. Vid varje läsårsstart upprättas en lokal elevhälsoplan för att skapa tydlighet i uppdrag, mål och rutiner. EHT ska vara en resurs i arbetet för hälsofrämjande skolutveckling i för-, grund och gymnasieskolan. All personal i skolan har ansvar för elevernas hälsa och utveckling. Arbetet med elevers hälsa handlar om alla faktorer som påverkar hur barn och unga mår och trivs i skolan. Elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan vårdnadshavare, pedagoger, elevhälsans personal och övrig skolpersonal samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete.

4.1 Rektor

Rektor har det yttersta och övergripande ansvaret för elevhälsan på skolan. Det innebär att rektor leder och utvecklar det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Rektor ansvarar för att organisera arbetet på den egna skolan så att lärarna och elevhälsans personal kan mötas och samarbeta. Beslut om särskilda stödinsatser och åtgärdsprogram fattas av rektor eller den rektor delegerat till. Dock finns vissa beslut om insatser som inte kan delegeras, t.ex. placering av elev i särskild undervisningsgrupp. Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilt stöd, skall rektor se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, skall rektor se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och att eleven får sådant stöd.

4.2 Lärare och mentor

Den största delen av elevhälsoarbetet sker inom ramen för ordinarie undervisning. Därför är det oftast läraren som uppmärksammar och ansvarar för när en elev kommer i svårigheter. Men det är också av stor vikt att mentor och övrig elevhälsopersonal är insatta i hur undervisningen bedrivs. Läraren kan, på uppdrag av rektor, ansvara för den pedagogiska kartläggningen om det inte är uppenbart obehövt i samråd med elevhälsoteamet. Samordning med mentor och lärarkollegor är som regel nödvändig för att få fram en helhetsbild. Kartläggningen dokumenteras enligt central mall tillsammans med elev och vårdnadshavare.

4.3 Elevhälsan

Skollagen säger att elevhälsan ska innehålla psykologiska, medicinska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska finnas tillgång till psykolog, kurator, skolläkare, skolsköterska och personal med kompetens att möta elevernas behov av specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete bedrivs på organisations-, grupp- och individnivå.

Detta innebär att elevhälsan:

- samverkar med skolans pedagogiska personal i arbetsmiljöfrågor samt i det övergripande hälsofrämjande och förebyggande arbetet
- bistår skolledningen med information, råd och utredningar i frågor som har betydelse för elevernas lärande, utveckling och hälsa
- arbetar för en säker och god arbets- och lärandemiljö för eleverna - uppmärksammar ogynnsamma förhållanden i elevernas skolmiljö
- tar del av aktuell vetenskaplig utveckling inom relevanta områden för att utveckla elevhälsans arbete
- samarbetar kontinuerligt och strukturerat med pedagogisk och annan personal på skolan kring planering av undervisning och kartläggning av lärmiljöer på individ, grupp och organisationsnivå.
- samverkar med externa kontakter
- är delaktiga i uppgiften att identifiera och åtgärda problem i elevens lärande, utveckling och hälsa - deltar i arbetet med att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar tillsammans med övrig personal på skolan

4.4 Elevhälsans specialpedagogiska insats

Arbetsuppgifterna för elevhälsans specialpedagogiska insatser består i att;

- tillföra specialpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- kartlägga hinder och möjligheter i skolmiljön och elevers behov av särskilt stöd,
- genomföra pedagogiska utredningar
- Utforma åtgärdsprogram
- ge handledning till pedagogisk personal
- följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärandemiljöer

4.5 Elevhälsans medicinska insats

Arbetsuppgifterna för elevhälsans medicinska insats utförs av skolsköterska och skolläkare och består i att;

- tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete

- vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser
- i samverkan med elever, vårdnadshavare och skolans övriga personal arbeta för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till hälsa eller ohälsa
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bevaka elevernas vaccinationstäckning så att kompletterande vaccinationer kan erbjudas om det finns behov samt fullfölja vaccinationer enligt Socialstyrelsens vaccinationsprogram
- bidra med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning

4.6 Elevhälsans psykologiska insats

Arbetsuppgifterna för elevhälsans psykologiska insats består i att;

- tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete på rektorns uppdrag genomföra psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kunskap om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bidra med kunskap kring psykiska besvär, till exempel ångest och depression
- bidra med psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa lärande och utveckling, till exempel genom utbildning kring psykisk hälsa och ohälsa

4.7 Elevhälsans psykosociala insats

Arbetsuppgifterna för elevhälsans psykosociala insats består i att;

- tillföra psykosocial kompetens som ett stöd i lärarnas pedagogiska arbete och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- genomföra samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen
- på rektorns uppdrag utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever
- ge handledning och konsultation till skolans övriga personal
- bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling
- bidra med kunskaper om samhällets stödsystem
- delta i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandlingsplan

5. Dokumentation

All dokumentation i elevärenden sker i ProReNata som är ett webbaserat journalföringssystem för elevhälsan. All dokumentation hamnar på ett ställe och ger en samlad bild över elevhälsans arbete kring en elev. ProReNata är behörighetsstyrt och det är enbart elevhälsans professioner, rektorer och mentorer som har tillgång till och kan dokumentera i ProReNata.

Varje skola upprättar därför en samarbetsyta i Teams där man kan samla dokumentation som behöver vara tillgänglig för pedagogerna, t.ex. upprättade åtgärdsprogram eller listor på elever med allvarliga allergier. Viktigt att det finns ett uttalat syfte med dessa listor, att de gallras regelbundet och att endast de som har verklig nytta av innehållet erbjuds tillgång till informationen.

5.1 Känsliga personuppgifter

Inom elevhälsan hanteras känsliga personuppgifter. Det är därför viktigt att följa de rutiner som finns skrivna kring detta i dokumentet ProReNata i handboken under flik elevhälsa. Där står bland annat hur man kan skicka och dela dokument med andra myndigheter.

6. Anmälan till socialtjänsten

Den som arbetar i skolan och i sitt yrke kommer i kontakt med barn eller unga ska enligt 14 Kap. 1 c § SoL genast anmäla till socialtjänsten om man misstänker att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Den som har anmälningsskyldighet kan inte vara anonym. Anmälan görs till socialtjänsten i den kommun där barnet bor. Anmälningsplikten är absolut och kan inte delegeras till någon annan. Man anmäler sin oro eller misstanke om att ett barn kan fara illa och behöver inte ha bevis för att det är så. En sådan misstanke kan gälla allt från vanvård och vuxnas oförmåga till att ett barn bevittnar eller blir utsatt för våld eller andra övergrepp. Blankett för anmälan till socialtjänsten finns i ProReNata.

7. Handlingsplan för närvaro

Enligt skollagen råder det skolplikt under grundskoleperioden, vilket innebär att alla barn har rätt till undervisning enligt läroplanen och timplanen men också en skyldighet att ta del av undervisningen. På gymnasiet råder ingen skolplikt men man har en skyldighet att vara närvarande. Olovlig frånvaro kan få konsekvenser för studiemedlet från CSN och mycket omfattande frånvaro kan betraktas som att eleven har hoppat av från utbildningen.

Lärande i Sveriges skolor har ett ansvar för att varje elev fullföljer sin skolgång och följer den rutin som finns för närvarokontroll. I Lärande Sveriges skolor registreras all närvaro i Skola24 och rutin för detta finns.

Frånvaro kan vara både giltig och ogiltig. Giltig frånvaro innebär sjukdom som är anmält av vårdnadshavare / myndig elev eller ledighet som har beviljats av mentor vid kortare ledighet och av rektor vid längre ledighet. Ogiltig frånvaro innebär ej anmäld, eller ej giltig frånvaro Oroande frånvaro är sådan frånvaro som pågår under lång tid oavsett den är giltig eller ogiltig.

7.1 Främjande arbete vid oroande frånvaro

Varje skola ska arbeta med att främja skolnärvaron. Det innebär att man arbetar aktivt med faktorer som kan bidra till generella vinster för alla elevers rätt till lärande, trygghet och studiero. Elever som är trygga och trivs i skolan, som känner motivation och lust att lära samt får det stöd och de utmaningar de behöver i sitt lärande, väljer nästan alltid att vara närvarande i skolan.

Det främjande arbetet bör omfatta både kunskapsmål och sociala mål, vilket betyder att man kan behöva se över såväl undervisningens utformning som personalens förhållningssätt till elever och vårdnadshavare. Att arbeta främjande kan därför handla om att skapa ett vänligt och respektfullt skolklimat med goda relationer mellan elever och mellan vuxna och elever där eleverna görs delaktiga och känner trivsel. Det kan också handla om att utveckla skolans arbets- och lärandemiljöer att bli ännu mer anpassade och stimulerande.

7.2 Förebygga, utreda och åtgärda frånvaro

I det förebyggande arbetet utgår man från en faktisk eller teoretisk risk som har identifierats. De förebyggande insatserna kan vända sig till en, flera eller alla elever på skolan men också till personal och vårdnadshavare.

Ett exempel på förebyggande arbete är att utvärdera och utveckla frånvarorutinen på skolan. Det kan till exempel handla om att frånvaron har visat sig öka vid vikariesituationer eller schemabrytande aktiviteter. Även övergångar mellan årskurser kan vara problematiska. Arbetslag och elevhälsan bör förbereda skolstarten noggrant för att förebygga frånvaro.

På individnivå är syftet med en utredning att få svar på varför eleven så ofta är borta från skolan så att man kan sätta in rätt insatser för att minska frånvaron. Det gäller både giltig och ogiltig frånvaro. Utredningen ska ha fokus på orsaker som har med skolan att göra, även om läraren också kan vara uppmärksam på andra orsaker. I utredningen är det viktigt att tala med eleven och lyssna in hur eleven själv upplever sin skolsituation. Det är också viktigt att tala med elevens vårdnadshavare och med de lärare och den skolpersonal som undervisar eleven eller som eleven möter i skolan. Samtalen behöver både ha fokus på hur eleven uppfattar undervisningen och den sociala miljön.

I vissa fall räcker det med en enklare utredning men det kan finnas fall där mer omfattande utredning kan behövas och särskilt stöd kan bli aktuellt. Det är viktigt att åtgärderna diskuteras

tillsammans med elev och vårdnadshavare i de fall eleven är minderårig och att åtgärderna följs upp regelbundet. Undersök om eleven har problem med relationer, trivsel eller trygghet i skolan. Undersök om eleven har svårigheter i undervisningen eller om det finns något som beror på hemförhållanden.

För att tidigt kunna upptäcka mönster i elevers frånvaro skall närvarorutiner och åtgärder följas utan undantag enligt handlingsplan/åtgärdstrappan. Rektor ansvarar för att all skolpersonal har kunskap om hur handlingsplanen ska tillämpas samt att den tillämpas. Rutinen finns på Lärande i Sveriges intranät. Se bilaga

8. Mål och uppföljning av elevhälsoarbetet samt plan framåt

God kvalitet kan beskrivas i termer av att tjänsterna svarar mot lagar, föreskrifter och förordningar samt de mål som skolan sätter upp. De ska utgå från en helhetssyn, vara samordnade och präglas av kontinuitet. De insatser som görs inom ramen för elevhälsa ska vara kunskapsbaserade och effektivt utförda. De ska vara trygga och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen.

- Uppföljning och analys av elevhälsoarbetet görs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet på skol- och huvudmannanivå. För Lärande i Sveriges skolor innebär det att aktiviteter och KPI:er skrivs i Stratsys.
- Via skolenkäten och den egna konceptenkäten samlas information in som ska ligga till grund för att identifiera hur elevhälsoarbetet fortlöper och målsättning framåt.
- Inom ramen för det stora konceptprojekt som har startats kommer det att tas fram nyckeltal för bemanning av elevhälsans alla professioner samt arbetsbeskrivningar. Det ska ses som ett led i modellskolan och syfta till en likvärdig elevhälsa för våra elever.
- I konceptprojektet kommer man att arbeta med pedagogiken och differentierad undervisning och mål för elevhälsans stöd i detta ska tas fram.
- I det digitala spåret i strategin ska mål tas fram för hur elevhälsan kan utvecklas digitalt.
- För den medicinska delen av elevhälsan ska en patientsäkerhetsberättelse upprättas senast den 1/3 varje år samt en kvalitetsberättelse som bifogas resultatrapporten varje år.
- Elevhälsans del i handböckerna ska ses över och en gemensam handbok för elevhälsan ska tas fram.
- Fortsatt utveckling av dokumentationssystemet ProReNata. Nya mallar och rapportmallar ska tas fram.

9. Källförteckning

Guvå, Gunilla & Hylander, Ingrid (2017). *Elevhälsa som främjar lärande*. Studentlitteratur.

Socialstyrelsen och Skolverket (2016). *Vägledning för elevhälsan*.

<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2016/2016-11-4>

Film: *Från åtgärda till främja och förebygga – en fråga om organisation och kultur*

<https://specialpedagogen.blog/2017/02/05>

Ung Livsstil

www.ung.livsstil.se

Specialpedagogen Blogg

<https://specialpedagogen.blog>

SPSM

www.spsm.se

UMO

www.umo.se

10. Bilaga 1

Rutiner för anmälan av frånvaro

I frånvarorutinen involveras vårdnadshavare i flera steg, detta gäller ej för myndig elev.

Då ska kontakt tas direkt med elev, om inget annat är överenskommet.

- Frånvaro ska anmälas av vårdnadshavare till Skola24, varje sjukdag, vid inbokat tandläkarbesök, ledighet etc.
- Om elev måste avvika från lektion pga. sjukdom, läkarbesök m.m. ska eleven anmäla detta till mentor som i sin tur kontaktar vårdnadshavare.
- Det är vårdnadshavarens ansvar att ta del av frånvarorapporteringen.
- All personal är skyldig att göra orosanmälan till socialtjänst vid misstanke att barn/ungdom far illa. Detta ska göras skyndsamt, oavsett steg i frånvarorutinen.
- **Till varje Steg finns fördjupad förklaring längre ner i dokumentet**

